

Sygn. akt XVC832/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku w XV Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Tamowicz

Protokolant: sekr. sąd. Anna Gutowska-Czulik

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r.

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W.

przeciwko A. G.

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanej A. G. na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 288 867,51 zł. (dwieście osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset sześćdziesiąt siedem złotych 51/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 września 2016 r. do dnia zapłaty z ograniczeniem jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w G. zapisanej w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Wejherowie nr (...) do wysokości hipoteki umownej w kwocie 640 000 zł. (sześćset czterdzieści tysięcy złotych) wpisanej w dziale IV tej księgi wieczystej.
2. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.
3. Zasądza od pozwanej A. G. na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 14 443,40 zł. (czternaście tysięcy czterysta czterdzieści trzy złote 40/100) tytułem części opłaty od pozwu oraz kwotę 6 842,31 zł. (sześć tysięcy osiemset czterdzieści dwa złote 31/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 8 września 2016 roku (k. 2-5, koperta k. 41) do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, powód (...) Bank (...) S.A. w W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, domagając się zasądzenia od pozwanej A. G. kwoty 391.774,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od tej kwoty od dnia wniesienia pozwu, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do egzekwowania tej należności z nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w W. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), a także z ograniczeniem do wysokości hipoteki umownej kaucyjnej na sumę 640.000,00 zł ujawnionej w tejże księdze. Powód domagał się także zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W przypadku wniesienia zarzutów, sprzeciwu lub przekazania sprawy do postępowania zwykłego, powód wniósł o orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu.

W uzasadnieniu powód podał, że w dniu 19 września 2011 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w drodze sukcesji uniwersalnej, na mocy art. 42e ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 roku, Nr 72, poz. 665 - j.t.), wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki (...) S. A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce. Następnie, z dniem 31 grudnia 2012 roku, na skutek połączenia spółek kapitałowych i przeprowadzonego w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 k.s.h., (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W., na podstawie art. 494 par. 1 k.s.h., wstąpił w ogół praw i obowiązków (...) S.A.

Dalej wskazał powód, iż przysługuje mu wymagalna wierzytelność pieniężna w stosunku do pozwanej wynikająca z umowy kredytu obrotowego nr (...) zawartej pomiędzy stronami w dniu 15 października 2009 roku, zmienionej porozumieniem o restrukturyzacji kredytu z dnia 21 marca 2011 roku zmienionego aneksem z dnia 7 kwietnia 2011 roku do tego porozumienia. Istnienie tej wierzytelności, jej wysokość oraz struktura zadłużenia wynikają z Bankowego Tytułu Egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 listopada 2014 roku. Wierzytelność ta została zabezpieczona hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 640.000,00 zł obciążającą nieruchomość położoną w miejscowości G., dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). W dacie ustanowienia hipoteki, w dniu 15 października 2009 roku, wyłącznym właścicielem tejże nieruchomości pozostawała pozwana. Powód, skierował do pozwanej pisemne wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia, polegającego na zwrocie wskazanej sumy pieniężnej wraz z odsetkami za opóźnienie, które to wezwanie zostało doręczone pozwanej w dniu 5 lipca 2016 roku, jednakże pomimo upływu terminu określonego w treści wezwania należność powoda objęta pozwem nie została uregulowana.

Na dochodzoną kwotę 391.774,71 zł składają się należności:

- kapitał w wysokości 288.867,51 zł,

- odsetki umowne naliczone zgodnie z Regulaminem Kredytu od dnia 16 października 2009 roku do dnia 19 lipca 2012 roku w wysokości 102.907,20 zł.

Dodatkowo, powód domagał się dalszych odsetek ustawowych naliczonych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Zarządzeniem z dnia 21 września 2016 roku (k. 42) stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i sprawę skierowano do rozpoznania w postępowaniu upominawczym.

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2016 roku (k. 72-72v) Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uznał się niewłaściwym miejscowo i przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Gdańsku jako rzeczowo i miejscowo właściwego z uwagi na wysokość dochodzonego roszczenia i położenie obciążonej nieruchomości na terenie właściwości Sądu Rejonowego w Wejherowie.

W dniu 19 kwietnia 2017 roku (k. 96) Sąd Okręgowy w Gdańsku orzekł nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodnie z żądaniem pozwu

W dniu 23 maja 2017 roku (k. 104-105v, koperta k. 108) pozwana wniosła sprzeciw od tego nakazu zaskarżając go w całości wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwana podniosła w pierwszej kolejności zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia, wskazując, iż M. G. zawarł z powodem umowę kredytu obrotowego nr (...) z dnia 15 października 2009 roku zgodnie, z którą (par. 3 ust. 1) kredyt został udzielony na okres 120 miesięcy począwszy od dnia jego uruchomienia, a następnie strony zawarły w dniu 21 marca 2011 roku Porozumienie o restrukturyzacji kredytu oraz aneks z dnia 7 kwietnia 2011 roku. Jako że porozumienie miało charakter warunkowy, wobec nie spełnienia przez pozwaną i M. G. wszystkich warunków oraz jako że porozumienie o restrukturyzacji, zgodnie z art. 94 k.c., było faktycznie nieważne, nie weszło zatem w życie. Jak wskazała pozwana, z treści przedsądowego wezwania do zapłaty z dnia 29 czerwca 2016 roku wynika, że umowa kredytu, będąca podstawą powództwa w niniejszej sprawie, została rozwiązana w dniu 19 lipca 2012 roku.

Następnie, pozwana podniosła zarzut nieudowodnienia wierzytelności dochodzonej pozwem, przy czym wskazała, iż nieuprawnionym jest stwierdzenie, że załączony do akt sprawy bankowy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (res iudicata). Ponadto, na podstawie art. 96 i 95 Prawa bankowego, do bankowego tytułu egzekucyjnego nie stosuje się przepisu wskazującego na dziesięcioletni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądu, zaś dokument ten nie ma mocy dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym.

Pozwana podniosła, że hipoteka umowna, o której mowa w pozwie, ustanowiona do kwoty 640.000,00 zł, nie zabezpiecza zgodnie z treścią wpisu umowy będącej podstawą powództwa w niniejszej sprawie, albowiem w rubryce „Inne informacje” wpisano: „Kredyt w kwocie 320.000,00 zł Umowa kredytowa numer (...) z dnia 15 października 2009 roku”, a nie umowę powyższą wraz z późniejszymi zmianami dokonanymi Porozumieniem o restrukturyzacji, aneksowanym dnia 7 kwietnia 2011 roku.

Zdaniem pozwanej, dołączone do pozwu dokumenty nie są zgodne z treścią wpisu hipoteki, zaś sama treść nie określa, czy wierzyciel hipoteczny dokonał zabezpieczenia należności głównej czy też odsetek, a jeśli odsetek, to w jakiej stopie procentowej i jak ustalaney, zatem wpis hipoteczny (przenoszący kwotę dochodzoną) nie stanowi o udowodnieniu roszczenia dochodzonego. Przy czym brak jest oznaczenia konkretnej wierzytelności np. poprzez numer umowy, ani nie wynika to z podstawy wpisu do księgi wieczystej. Brak sprecyzowania woli wierzyciela co do zakresu zabezpieczenia powoduje, że dłużnik hipoteczny powinien odpowiadać co najwyżej do wysokości wierzytelności głównej (z ograniczeniem przewidzianym w art. 1025 par. 3 k.p.c.), zaś żądanie pozwu nie może się ostać wobec rozbieżności wysokości wierzytelności hipotecznej.

Dodatkowo, pozwana podniosła, iż Porozumienie o restrukturyzację nie może być uznawane jako uznanie długu wystarczające dla wydania wyroku zasądającego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, zwłaszcza wobec podniesionego zarzutu przedawnienia.

W piśmie procesowym z dnia 4 lipca 2017 roku (k. 108d-108f) powód podtrzymał żądanie pozwu.

Co do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia (powołany trzyletni okres przedawnienia) powód wskazał, iż jest on bezzasadny, albowiem stosownie do art. 77 u.k.w.h. przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnień wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej, przy czym przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne, a zatem właścicielowi przedmiotu hipoteki (pозwanej) nie przysługuje zarzut przedawnienia jako skuteczny środek obrony przeciwko powództwu wierzyciela hipotecznego (powoda). Ponadto rozważania pozwanej w zakresie wejścia w życie Porozumienia o restrukturyzacji kredytu nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ porozumienie zostało zawarte z dłużnikiem osobistym powoda, nie zaś z pozwaną. Ponieważ pozwana odpowiada do wysokości ustanowionej hipoteki nie znajduje zastosowania art. 1025 par. 3 k.p.c.

Odnosząc się natomiast do podniesionego zarzutu nieudowodnienia roszczenia, powód wskazał, że z przedstawionych dokumentów, w tym harmonogramu i historii spłaty kredytu, bezspornie wynika wysokość roszczenia, zaś pozwana w 2012 roku została przez powoda poinformowana o wypowiedzeniu umowy dłużnikowi osobistemu i nie uregulowała wymagalnego zobowiązania objętego pozwem.

Na rozprawie w dniu 19 października 2017 roku (czas 00:03:32) pełnomocnik pozwanej, a na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku (czas 00:07:19) sama pozwana oświadczyły, iż nie kwestionuje wysokości dochodzonego roszczenia, natomiast pozwana kwestionuje roszczenie, co do zasady.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku pełnomocnik powoda podtrzymał żądanie pozwu w całości (czas 00:10:05), zaś pełnomocnik pozwanej podtrzymał swoje stanowisko w sprawie i wskazał, że hipoteka nie zabezpiecza odsetek o zmiennej stopie procentowej (czas 00:11:06).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 15 października 2009 roku (...) S.A. Oddział w Polsce zawarł z M. G. umowę kredytu obrotowego nr (...) udzielając kredytu w kwocie 320.000,00 zł na okres 120 miesięcy liczony od dnia uruchomienia kredytu. Integralną częścią zawartej umowy był Regulamin kredytowania przedsiębiorców w (...).

Zgodnie z postanowieniem par. 4 pkt 2 umowy, kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej opartej o zmienną stawkę bazową banku oraz stałą marżę banku w wysokości 1,50 p.p., zgodnie z zapisami Regulaminu

kredytowania przedsiębiorców. Stosownie zaś do treści par. 5 umowy, kredyt miał zostać spłacony w równych miesięcznych ratach kapitałowo - odsetkowych lub równych ratach odsetkowych (w okresie karencji).

Zgodnie z postanowieniem par. 7 umowy, zabezpieczeniem spłaty kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna do kwoty 640.000,00 zł ustanowiona na zabezpieczenie kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami na nieruchomości położonej w G., przy ul. (...), działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Pozwana A. G. jako żona kredytobiorcy M. G. wyraziła zgodę na zawarcie umowy kredytu.

W dniu 21 marca 2011 roku (...) S.A. Oddział w Polsce zawarł z M. P. o restrukturyzacji tego kredytu, na co również wyraziła zgodę pozwana A. G..

W dniu 7 kwietnia 2011 roku (...) S.A. Oddział w Polsce zawarł z M. G. aneks do tego Porozumienia o restrukturyzacji, zgodnie z którym w przypadku nie spełnienia przez kredytobiorcę warunków uruchomienia restrukturyzacji do dnia 8 kwietnia 2011 roku Porozumienie nie dochodziło do skutku (par. 1).

W dniu 8 kwietnia 2011 roku pozwana A. G. złożyła oświadczenie, w którym wyraziła zgodę na zasady spłaty zadłużenia z tytułu kredytu, zgodnie z Porozumieniem o restrukturyzacji oraz przyjęła do wiadomości fakt zabezpieczenia wierzytelności banku na nieruchomości stanowiącej jej własność.

Dowód: umowa kredytu obrotowego nr (...) wraz z załącznikami k. 9-13, Regulamin kredytowania przedsiębiorców k. 119-124, Porozumienie o restrukturyzacji wraz załącznikami k. 14-19, aneks do Porozumienia o restrukturyzacji k. 20, oświadczenie pozwanej z dnia 8 kwietnia 2011 roku k. 21, zeznania pozwanej w charakterze strony na rozprawie w dniu 19 10 2017 roku (czas 00:04:42 – 00:14:48) oraz w dniu 23 11 2017 roku (czas 00:06:24 – 00:10:01), zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 19 10 2017 roku (czas 00:15:39 – 00:37: 49).

Pozwana jest właścicielką nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na tej nieruchomości ustanowiła ona hipotekę kaucyjną do kwoty 640.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu nr (...) udzielonego dnia 15 października 2009 roku w kwocie 320.000,00 zł zabezpieczające kredyt wraz z odsetkami zmiennymi.

Dowód: odpis księgi wieczystej nr (...) k. 26-40, zeznania pozwanej na rozprawie w dniu 19 10 2017 roku (czas 00:04:42 – 00:14:48) oraz w dniu 23 11 2017 roku (czas 00:06:24 – 00:10:01), zeznania świadka M. G. na rozprawie w dniu 19 10 2017 roku (czas 00:15:39 – 00:37: 49).

W dniu 19 września 2011 roku utworzony został bank krajowy (...) S.A., który na zasadach określonych przepisem art. 42a ustawy Prawo bankowe wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela - (...) SA Spółka Akcyjna Oddział w Polsce.

W dniu 31 grudnia 2012 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. połączył się ze spółką (...) Spółka Akcyjna w trybie art. 492 par. 1 pkt 1 k.s.h., poprzez przeniesienie całego majątku spółki (...) Spółka Akcyjna przejmowanej na rzecz (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

Okoliczności te są między nami bezsporne.

Pismem z dnia 28 maja 2012 roku (...) S.A., jako następcą prawny (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce wypowiedział M. G. umowę kredytu obrotowego wzywając go do bezwzględnej spłaty zadłużenia z niej wynikającego.

Jednocześnie, pismem z dnia 28 maja 2012 roku (...) S.A. poinformował pozwaną o wypowiedzeniu M. G. umowy kredytu obrotowego ze skutkiem na dzień 19 lipca 2012 roku. Pismo to pozwana odebrała 11 czerwca 2012 roku.

Dowód: wypowiedzenie umowy kredytu k. 115, pismo z dnia 28 05 2012 roku k. 116, potwierdzenia odbioru k. 113-114, historia spłaty k. 109-112 akt.

W dniu 7 listopada 2014 roku, powód wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny o nr (...), w treści którego wskazał, iż na wysokość zobowiązania M. G. wynikającego z umowy kredytu obrotowego wynoszącego 391.774,71 zł składają się kwoty:

- 288.867,51 zł stanowiąca niespłacony kredyt;

- 102.907,20 zł stanowiąca skapitalizowane odsetki umowne, naliczone zgodnie z Regulaminem Kredytu od dnia 16 października 2009 roku do dnia 19 lipca 2012 roku, tj. dnia rozwiązania umowy na skutek wypowiedzenia.

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt VIGCo242/15 Sąd Rejonowy w Gdyni nadał klauzulę wykonalności temu Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu.

Dowód: Bankowy Tytuł Egzekucyjny k. 22, postanowienie Sądu Rejonowego w Gdyni k. 117-118 akt.

Pismem z dnia 29 czerwca 2016 roku pełnomocnik powoda wystosował do pozwanej A. G. przedsądowe wezwanie do zapłaty, wzywając ją jako dłużnika rzeczowego do zapłaty kwoty 430.954,20 zł, wynikającej z zadłużenia M. G. z umowy kredytu obrotowego. Pismo to zostało doręczone matce pozwanej w dniu 5 lipca 2016 roku.

Dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru k. 23-25 akt.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych złożonych do akt. Ustalenia poczyniono także na podstawie zeznań świadka M. G. i zeznań pozwanej A. G. w charakterze strony.

Dowody z dokumentów nie budziły wątpliwości Sądu, co do ich wiarygodności, nie były też kwestionowane przez strony reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników. Dowód z dokumentów przeprowadzono na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku (k. 160, czas 00:05:00).

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadka M. G. oraz zeznania przesłuchanej w charakterze strony pozwanej A. G.. W przypadku zeznań świadka M. G. Sąd miał jednak na względzie, iż w przeważającej części dotyczyły one innego kredytu udzielonego również przez powoda temu świadkowi i w związku z tym przydatność zeznań świadka dla ustalenia stanu faktycznego w sprawie była znikoma, tym bardziej, że świadek twierdził, że wielu szczegółów nie pamięta. Natomiast zeznania pozwanej były zgodne ze zgromadzonymi dokumentami, które Sąd uznał za wiarygodne, zatem nie było podstaw do kwestionowania zeznań pozwanej.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znacznej części.

Powód swoje roszczenie wywodził przeciwko pozwanej jako dłużnikowi rzeczowemu. Pozwana bowiem udzieliła zabezpieczenia hipotecznego spłaty kredytu zaciągniętego przez jej męża M. G. umową o kredyt obrotowy z dnia 15 października 2009 roku.

Zgodnie z przepisem art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 707 z późn. zm. – dalej u.k.w.h.), w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). Do powstania hipoteki niezbędny jest wpis w księdze wieczystej (art. 67 u.k.w.h.).

Przez ustanowienie hipoteki powstaje odpowiedzialność rzeczowa każdorazowego właściciela nieruchomości polegająca na tym, że wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z przedmiotu hipoteki do wysokości oznaczonej sumy pieniężnej (sumy hipoteki), do tej wysokości bowiem ogranicza się odpowiedzialność dłużnika hipotecznego.

Zgodnie z przepisem art. 69 tej ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie ustanowienia hipoteki, w granicach przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego hipoteka zabezpiecza także roszczenia o odsetki nieprzedawnione oraz o przyznane koszty postępowania.

Jak wynika z odpisu z księgi wieczystej (k. 38) prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej własność pozwanej, obciążonej hipoteką na rzecz powoda, ustanowiła ona hipotekę kaucyjną do kwoty 640.000,00 zł, przy czym hipoteka zabezpiecza kredyt i odsetki – odsetki o zmiennej stopie procentowej.

W toku procesu pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda powołując się na to, że umowa kredytu została rozwiązana ze skutkiem na dzień 19 lipca 2012 roku. Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia jest jedynie częściowo zasadny.

Jednocześnie pozwana nie kwestionowała wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia.

Zgodnie z przepisem art. 77 u.k.w.h., w brzmieniu obowiązującym w dacie ustanawiania hipoteki, przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczenia o odsetki. Zgodnie z tym samym przepisem, w brzmieniu aktualnie obowiązującym, przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. Zmiana przepisu art. 77 ustawy obowiązująca od dnia 20 lutego 2011 roku nie ma jednak wpływu na rozstrzygnięcie tej sprawy, gdyż niewątpliwym jest, że odsetki są jednym ze świadczeń ubocznych.

Powód domagał się od pozwanej, jako dłużnika rzeczowego, zapłaty kwoty 288.867,51 zł stanowiącej niespłacony kredyt oraz kwoty 102.907,20 zł stanowiącej skapitalizowane odsetki umowne za okres od dnia 16 października 2009 roku do dnia 19 lipca 2012 roku - dnia rozwiązania umowy na skutek wypowiedzenia.

Rozstrzygając sprawę Sąd miał na względzie, iż zarzut przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie przysługuje właścicielowi przedmiotu hipoteki jako jego zarzut osobisty (hipoteka jako taka nie ulega przecież przedawnieniu). Jest to wyłącznie zarzut dłużnika osobistego (art. 73 u.k.w.h.) zatem o przedawnieniu można mówić tylko w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonej hipoteką. Istnienie tego zarzutu zależy zatem od sytuacji dłużnika osobistego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2016 r., ICSK616/15 nie publikowany).

Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2017 roku (IIICSK215/16, Lex2312216), właściciel przedmiotu hipoteki jest narażony na skuteczne dochodzenie od niego zapłaty w celu zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, choćby wierzytelność ta uległa przedawnieniu. Ochronie właściciela przedmiotu hipoteki służy w takiej sytuacji to, że zaspokojenie z przedmiotu hipoteki nie obejmuje roszczeń o świadczenia uboczne (np. odsetki), jeżeli właściciel podniesie co do nich zarzut przedawnienia. W razie, gdy nastąpiła przerwa biegu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, jest ona skuteczna względem właściciela przedmiotu hipoteki, co oznacza, że jest on narażony na dochodzenie od niego zapłaty w celu zaspokojenia tej wierzytelności łącznie ze świadczeniami ubocznymi w granicach sumy hipoteki.

W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano, że według dominującego ujęcia wierzyciel hipoteczny może domagać się zapłaty tytułem zaspokojenia swej wierzytelności od dłużnika osobistego lub od właściciela przedmiotu hipoteki (dłużnika rzeczowego), tj. obowiązek właściciela tego przedmiotu odpowiadający uprawnieniu wierzyciela do zaspokojenia się z przedmiotu hipoteki polega na zapłacie, a nie na znoszeniu egzekucji kierowanej do tego przedmiotu. W tym kontekście art. 77 u.k.w.h. reguluje wyłącznie skutki przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką dla odpowiedzialności właściciela przedmiotu hipoteki wobec wierzyciela przedawnionej wierzytelności. Skutki te polegają na tym, że właściciel przedmiotu hipoteki nie może podnieść wobec wierzyciela hipotecznego zarzutu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, z wyjątkiem sytuacji, w której wierzyciel dochodzi roszczeń o świadczenia uboczne (np. odsetek, por. art. 69 u.k.w.h.). W świetle art. 77 u.k.w.h. dla odpowiedzialności właściciela przedmiotu hipoteki względem wierzyciela hipotecznego decydujące jest to, czy

wierzytelność zabezpieczona hipoteką uległa przedawnieniu w relacji między tym wierzycielem a jego dłużnikiem osobistym. Właściciel przedmiotu hipoteki nie ma wprawdzie wpływu na zdarzenia, które powodują przerwę biegu przedawnienia w ramach tej relacji, ale nie zmienia to faktu, że zdarzenia te są względem niego skuteczne. Oznacza to, że w razie, gdy doszło do przerywania biegu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką w relacji między wierzycielem hipotecznym a jego dłużnikiem osobistym, to przerwa ta jest skuteczna w stosunku do właściciela przedmiotu hipoteki. Zarzut przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie przysługuje właścicielowi przedmiotu hipoteki jako jego zarzut osobisty, lecz wyłącznie jako zarzut dłużnika osobistego (art. 73 u.k.w.h.; o przedawnieniu można mówić tylko w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonej hipoteką). Istnienie tego zarzutu zależy zatem od sytuacji dłużnika osobistego.

Przepis art. 77 u.k.w.h. nie może być natomiast podstawą do rozumowania zakładającego, że można rozpatrywać - odrębnie od przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie - przedawnienie uprawnień wierzyciela hipotecznego względem właściciela przedmiotu hipoteki do zaspokojenia się z tego przedmiotu lub roszczenia o zapłatę realizowanego w wykonaniu tego uprawnienia i uznawać, że w wypadku ich "przedawnienia" w relacji pomiędzy tym wierzycielem a właścicielem przedmiotu hipoteki właściciel może bronić się - w zakresie roszczeń o świadczenia uboczne - zarzutem przedawnienia przed żądaniem zapłaty, z którym występuje wobec niego wierzyciel. Przesądza o tym nie tylko brzmienie art. 77 u.k.w.h., skoro mowa w tym przepisie o "przedawnieniu wierzytelności zabezpieczonej hipoteką" i wierzytelność ta jest odróżniona od uprawnień do zaspokojenia się z przedmiotu hipoteki, ale również, a nawet przede wszystkim fakt, że uprawnienie to jest treścią hipoteki jako ograniczonego prawa rzeczowego (art. 65 ust. 1 u.k.w.h.) i jego przedawnienie lub przedawnienie roszczenia o zapłatę realizowanego w wykonaniu tego uprawnienia oznaczałoby przedawnienie hipoteki jako takiej.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń i zaprezentowanej wykładni przepisu art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika więc, że pozwana nie może skutecznie bronić się zarzutem przedawnienia, gdy chodzi o kwotę nie zwróconego przez M. G. kredytu - 288.867,51 zł nawet gdyby doszło do przedawnienia roszczenia o zwrot kwoty udzielonego kredytu. Może natomiast, poprzez podniesienie zarzutu przedawnienia, zwalczać roszczenie o zapłatę odsetek w kwocie 102.907,20 zł - skapitalizowane odsetki jako świadczenie uboczne.

Z poczynionych ustaleń wynika, że umowa z dnia 15 października 2009 roku została wypowiedziana dłużnikowi osobistemu powoda, M. G., z skutkiem na dzień 19 lipca 2012 roku. Jako że roszczenie banku o zwrot wykorzystanego kredytu miało związek z prowadzeniem działalności gospodarczej, a również kredytobiorca zaciągnął zobowiązanie w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, zgodnie z przepisem art. 118 k.c., termin przedawnienia wynosił trzy lata, a więc koniec biegu terminu przedawnienia nastąpiłby w dniu 20 lipca 2015 roku. Jednakże, jak ustalił Sąd, postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt VIGCo242/15 Sąd Rejonowy w Gdyni nadał klauzulę wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu o nr (...) z dnia 7 listopada 2014 roku wystawionemu przez powoda obejmującemu zobowiązanie M. G. z umowy kredytu obrotowego. Wobec tego złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu skutecznie przerwało bieg terminu przedawnienia roszczenia o zwrot niespłaconego kredytu. Roszczenie to nie uległo przedawnieniu skoro pozew w tej sprawie został wniesiony w dniu 8 września 2016 roku.

Powód dochodził również odsetek skapitalizowanych w kwocie 102.907,20 zł od dnia 16 października 2009 roku do dnia 19 lipca 2012 roku, tj. dnia rozwiązania umowy na skutek wypowiedzenia. Zgodnie z przepisem art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczenia o świadczenia okresowe, a takim świadczeniem są odsetki, wynosi trzy lata. Zatem w dniu rozwiązania umowy kredytowej odsetki te nie były jeszcze przedawnione. Odsetki skapitalizowane przez powoda zaczęły przedawniać się poczynając od dnia 17 października 2012 roku i przedawniały się z każdym kolejnym dniem do dnia 19 lipca 2015 roku. Pozew w tej sprawie został wniesiony w dniu 8 września 2016 roku, a więc już po upływie terminu przedawnienia. Wprawdzie w dniu 1 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt VIGCo242/15 Sąd Rejonowy w Gdyni nadał klauzulę wykonalności temu Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu z dnia 7 listopada 2014 roku, a zgodnie z przepisem art. 123 par. 1 pkt. 1 k.c. bieg terminu przedawnienia przerywa każda czynność przed sądem przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia ale to nie przesądza o zasadności roszczenia powoda o skapitalizowane odsetki. Złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bez wątplenia przerywa bieg terminu

przedawnienia ale jak wynika z przywołanego przepisu bieg ten przerywa nie czynność sądu lecz czynność wierzyciela. Powód zaś nie wykazał, kiedy taki wniosek o nadanie klauzuli wykonalności został złożony. Bez wątpienia nastąpiło częściowe przedawnienie roszczenia powoda o odsetki przez niego skapitalizowane. Częściowo roszczenie to nie jest przedawnione. Brak wykazania daty złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności oraz brak wyliczenia kwoty dochodzonych odsetek, bo na takie wyliczenie nie pozwalają dane zawarte w historii spłaty kredytu (k. 109-111) nie pozwoliły Sądowi na ustalenie wysokości roszczenia w tym zakresie należnego powodowi. Powód swojego roszczenia nie udowodnił, a zgodnie z przepisem art. 6 k.c. ciężar dowodu w tym zakresie na nim spoczywał. Bankowy tytuł egzekucyjny nie stanowi bowiem dowodu wysokości roszczenia powoda skoro zgodnie z przepisem art. 95 ust. 1a w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe nie ma mocy dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym.

Reasumując, za zasadne Sąd uznał roszczenie o zapłatę kwoty 288.867,51 zł niespłaconego kredytu. Za bezzasadne, jako nie udowodnione i częściowo przedawnione, roszczenie w kwocie 102.907,20 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek.

Tak ustalona odpowiedzialność pozwanej ograniczona jest do wysokości ustanowionej hipoteki i wartości nieruchomości nią obciążonej. Zgodnie bowiem z przepisem art. 319 k.p.c., jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

Pozwana jest właścicielką nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Na tej nieruchomości ustanowiła hipotekę kaucyjną do kwoty 640.000,00 zł na zabezpieczenie spłaty kredytu nr (...) udzielonego dnia 15 października 2009 roku w kwocie 320.000,00 zł zabezpieczającą kredyt i odsetki wraz z odsetkami zmiennymi.

Skoro, w ocenie Sądu, powód nie wykazał wysokości swojego roszczenia o zapłatę skapitalizowanych odsetek, pozwana jako dłużnik hipoteczny odpowiada jedynie w zakresie roszczenia o zapłatę kwoty 288.867,51 zł. należności głównej – niespłaconego kredytu..

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przesądzone zostało, że nie ma formalnych przeszkód, by wierzytelność hipoteczna została zasądzona od dłużnika rzeczowego, jednak w takim wypadku egzekucja może być skierowana wyłącznie do obciążonej hipoteką nieruchomości, co powinno znaleźć wyraz w wyroku (por. wyrok SN z dnia 6 marca 1997 roku, ICKU78/96, Prok. i Pr.-wkł. 1997/6/38). Zatem, wobec treści art. 65 ust. 1, art. 68 ust. 2, art. 75 u.k.w.h. i art. 319 k.p.c., Sąd zastrzegł pozwanej prawo powołania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości i wysokości ustanowionej na tejże nieruchomości hipoteki kaucyjnej. Jak bowiem w wyroku z dnia 22 października 1977 roku (IICR335/77, OSNC 1978/9/159) stwierdził Sąd Najwyższy, zamieszczenie w wyroku zastrzeżenia prawa do powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności jest obowiązkiem sądu i następuje z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd w punkcie 1 wyroku, na podstawie przepisów art. 65, 69 i 109 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w związku z art. 319 k.p.c. zasądził od pozwanej A. G. na rzecz powoda (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 288.867,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 września 2016 roku, tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z ograniczeniem jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w G. zapisanej w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w Wejherowie nr (...) do wysokości hipoteki umownej w kwocie 640.000,00 zł wpisanej w dziale IV tej księgi wieczystej.

W pozwie powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, co nastąpiło 8 września 2016 roku. Ponieważ pozwanej w dniu 5 lipca 2016 roku doręczono przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 430.954,20 zł. (k. 23), a pozwana świadczenia nie spełniła, powodowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu. O odsetkach tych orzeczono w punkcie 1 wyroku na podstawie przepisów art. 481 par. 1 i 2 k.c.

W punkcie 2 wyroku Sąd, na podstawie art. 77 u.k.w.h. w zw. z art. 6 k.c. a contrario, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, tj. żądania zasądzenia kwoty 102.907,20 zł, skapitalizowanych odsetek umownych.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku na podstawie przepisów art. 108 par. 1 k.p.c. i art. 100 k.p.c.

Zważył Sąd, iż pozew został uwzględniony w części i pozwana przegrała sprawę w 73,73%, zaś powód przegrał ją w 26,27%.

Jak ustalił Sąd, opłata od pozwu uiszczona przez powoda w całości wyniosła 19.589,00 zł, zatem pozwana powinna zwrócić powodowi 73,73% tejże opłaty, tj. kwotę 14.443,40 zł. Natomiast koszty zastępstwa procesowego poniesione przez każdą ze stron, zgodnie par. 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804), wyniosły po 14.417,00 zł, w związku z czym pozwana winna zwrócić powodowi 73,73% tej kwoty, zaś powód pozwanej 26,27% tejże kwoty.

W konsekwencji Sąd zasądził od pozwanej A. G. na rzecz powoda kwotę 14.443,40 zł tytułem części opłaty od pozwu oraz kwotę 6.842,31 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ($14.417,00 \times 0,7373 = 10.629,66$ zł; $14.417,00 \times 0,2627 = 3.787,34$; różnica to kwota 6.842,31 zł).